



**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM**

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.05

*Valorificarea la scara industrială a potențialului oenologic al soiurilor și clonelor de struguri asanate de selecție nouă și autohtone pentru fabricarea producției vinicole competitive pe piețele internaționale*

Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor

Conducător de proiect: Dr. hab. TARAN Nicolae

Perfectat în baza audierii raportului anual a *implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării* la Ședința comună a AȘM și Consiliul științific al Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologie Alimentară din 02.12.2021

**S-a discutat:** Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2021 20.80009.5107.05 Valorificarea la scara industrială a potențialului oenologic al soiurilor și clonelor de struguri asanate de selecție nouă și autohtone pentru fabricarea producției vinicole competitive pe piețele internaționale, director proiect dr. hab., TARAN Nicolae, Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologie Alimentară

**S-a decis** prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (37,5).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Bine”.*

Scopul, obiectivele și rezultatele declarate în propunerea de proiect pentru anul 2021 corelează pe deplin cu cele obținute.

Nu corelează denumirea etapei și a proiectului cu scopul și obiectivele proiectului. Accentul se pune pe procesare dar în obiective se menționează și obținerea clonelor.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:*

- în reviste naționale de categoria B<sup>+</sup>, B, C - 7;
- în alte reviste internaționale sau naționale, culegeri conferințe internaționale - 5;
- în culegeri conferințe naționale, teze la conferințe – 2.
- monografi edituri naționale – 2.

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Foarte bine”.*

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 6;

- cereri brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 8;
- materiale la saloanele de inventică (medalii, diplome, prezentări, etc) – 1
- participări la emisiuni TV/radio – 3

Forme de materializare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului sunt următoarele:

- Standardul moldovenesc SM 207:2021 ”Material săditor viticol. Specificații tehnice”, aprobat de către Institutul de Standardizare din Moldova prin Hotărârea nr.38 din 17.03.2021
- Pașapoarte și adeverințe de depozitare la Colecția Națională de Microorganisme Nepatogene, IMB a tulpinilor de levuri destinate producerii vinurilor albe seci;
- Act de îmbuteliere a vinurilor albe seci din soiuri de selecție nouă în condiții de microvinificație a IȘPHTA: Viorica-52 sticle, Floricica- 27 sticle, Legenda- 45 sticle, Riton – 54 sticle;
- Act de prelucrare a soiurilor de struguri de selecție nouă și autohtone în sezonul de vinificație din 08.11. 2021;
- Acord de plantare de către ”Purcari Wineries Group” a soiurilor de struguri de selecție nouă asanate create în cadrul IȘPHTA (Viorica- 5ha, Riton- 5 ha) din 2021.;
- Proces-verbal al Comisiei de degustare a vinurilor IP IȘPHTA din 04.11.2021

Rezultatele obținute au valoare socio-economică, unele sunt implementate pe plantațiile de material săditor și de soiuri autohtone, rezistente la boli și dăunători. În colecția de levuri au fost incluse 2 tulpini.

Perspective de implementare sunt, dar nu s-a realizat la justa valoare.

#### 4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Bine”.*

Ponderea tinerilor constituie 39% din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare.

De facto, tineri cu vârsta de până la 35 de ani, în cadrul echipei sunt în proporție de 27 %.

#### 5. *Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului – “Bine”.*

Colaborarea națională, dar mai ales cea internațională este de dorit să fie mai efectivă, cu o mobilitate mai evidentă a cercetătorilor din Moldova în alte centre științifice de profil, cum și a cercetătorilor din alte țări la IP IȘPHTA

*Recomandări:*

- De mărit numărul de tineri cercetători în cadrul proiectului.
- De revizuit corelarea dintre denumirea etapei și scopul proiectului
- De fortificat implementarea rezultatelor obținute

La evaluarea proiectului în anul 2021 au fost obținute rezultate vaste atât din punct de vedere teoretic, cât și practic. Au fost selectate noi biotipuri libere de infecții virale și bacteriene. Plantațiile mamă de categorie biologică “Prebază” și “Bază” au fost completate cu material săditor preponderent cu soiuri autohtone și cu soiuri de viță-de-vie pe o suprafață totală de 8 ha. Prin metoda izolării și secvențierea ulterioară a ADN-ului a fost identificată pentru prima dată prezența fitoplasmei Candidatus *Phytoplasma solani* în plantațiile viticole din Moldova.. Au fost selectate și testate în condiții de microvinificație 4 tulpini de levuri, dintre care 2 autohtone. Rezultatele cercetărilor au fost reflectate în o monografie, articole din reviste, rapoarte la conferințe internaționale și naționale, brevete de invenții. Scopurile preconizate în proiect pe anul 2021 au fost atinse.

Conducător al  
Secției Științe ale Vieții  
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției  
Dr.

Gabriela Romanciuc